
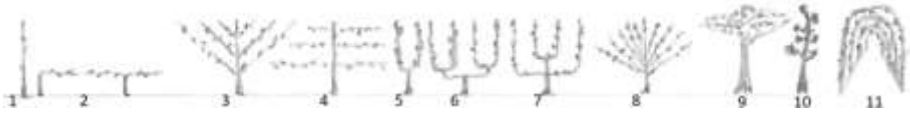

23.2.4 Speciale snoeivormen

Bij een **leiboom** worden de takken in een bepaalde, meestal horizontale richting geleid. Jaarlijks worden ze teruggesnoeid tot op de gesteltakken of 'liggers'. Een bekend voorbeeld is de (lei)linde, die vaak als wind- en zonnescherm gebruikt wordt. Ook vruchtbomen worden wel geleid langs bijvoorbeeld zuidmuren.

↳ Zie Fruitmuur microklimaat

Figuur 1 (E)spalier leiboom vorm

Klassiek toegepaste vormen: 1 kolom, 2 cordon of snoer, 3 espalier oblique (schuin), 4 horizontaal, 5 enkele U, 6 dubbele U Delbard, 7 dubbele U Verrier, 8 waaier (palmet), 9 parasol, 10 kandelaber, 10 berceau (loofgang, tunnel).

Een **berceau** (of loofgang, van het Frans: kinderledikantje) is een pad tussen twee heggen die bovenaan verbonden worden, zodat een tunnel ontstaat. Ze werden destijds bij rijke landgoederen aangeplant zodat de freules buiten konden wandelen zonder in de zon te komen. Want dat zou hun blanke huid, waardoor ze zich onderscheidden van de buitenwerkende mens, kunnen kleuren.

(Pas in moderne tijden werd bruin een teken van rijkdom, waarmee je toonde dat je je geregeld verre reizen kon veroorloven. En, op vakantie geweest...?)

Voor een loofgang en leivormen worden vooral bomen met buigzame takken gebruikt, als peren, beuken, linde.

Leibomen kunnen als haag of afscheiding gebruikt worden. Ze sparen veel ruimte, en leveren toch veel fruit.

Een palmet moet taalkundig gezien (als ornament, een waaievormige palmtak) een waaievorm geweest zijn. In het huidige gebruik is het woord veralgemeend tot synoniem voor leiboom of espalier. Ook de term spalier wordt voor diverse vormen gebruikt.

Een (e)spalier (Fr) is een in vorm gedwongen boom (leiboom dus), maar ook het woord voor het latwerk of staketsel. Tussen de vruchtdragende takken wordt een onderlinge afstand van 30 cm aangehouden.

Voor een **snoer** of **cordon** worden de stam of hoogstens twee takken behouden en volledig met vruchthout bezet. Naar de richting hiervan noemen we het een horizontaal, schuin of verticaal snoer. In de handel wordt cordon ook als kolomboom , zuilfruit of miniboom aangeboden (vaak in pot, voor balkons).

Een dubbele stam wordt een u-vorm. Bij een dubbele u wordt iedere u nogmaals vertakt. Een **waaier** krijgt boven elkaar staande, symmetrische, schuine vertakkingen.

De **spalier** of espalier is een symmetrische snoeivorm waarbij uit de stam een of meer paren zijtakken in tegengestelde richting horizontaal in een plat vlak groeien.

Bij een palmet staan de zijtakken straalsgewijs schuin. Bij de Espalier oblique staat de V-vorm evenwijdig in 45°, (soms 1 enkele V, maar overlappend met die van de volgende boom).

Zelfs bij een drastische snoeibeurt mag je nooit meer dan max. 20% wegnemen. (Meer info over snoeien: op 123bomensnoeien.be/bomen-snoeien-onderhouden-soorten-wanneer-en-hoe/)

Bij vrijstaande fruitbomen wordt voor een goede lichtinval gezorgd door te streven naar ofwel een open vaasvorm, ofwel een piramidevorm.

Kandelaberen is het terug snoeien tot op de gesteltakken, waardoor de boom het uiterlijk van een kandelaar, of kandelaber krijgt. Alle hoofdtakken worden zwaar ingekort tot een piramidale vorm op 50 cm bovenaan, en tot op 1 meter onderaan. Om de 4-8 jaar worden alle nieuwe uitlopers verwijderd. Een drastische inperking die bij plataan, linde, wilde kastanje, robinia, esdoorn en es overleefd kan worden. Naarmate een boom ouder is, wordt de maatregel bedreigender (> 30 jaar).

De twijgen moeten weggenomen worden voor ze dikker dan 2-3 cm zijn. In steden met verdichte en verharde grond wordt het toegepast om de boom zijn behoefte aan vocht te verminderen. Kandelaberen kan een voorbereiding zijn op het latere verplanten van volwassen bomen (gecombineerd met wortelsnoei).

Soms wordt het gebruikt om een boom te redden. De wortelsterfte die na het kandelaberen ontstaat veroorzaakt toenemende gevaar voor windworp, waardoor de bomen doorgaans binnen 25 jaar verwijderd worden.

Het **knotten** van wilgen is een manier om regelmatig wilgentenen te kunnen oogsten.

↳ Zie Hakhout, en Knotten

De gemakkelijk te stekken schietwilg (*Salix alba*) komt ook voor als knotwilg (net als kraakwilg (*Salix fragilis*) en katwilg (of teenwilg, *Salix viminalis*) langs sloten en wegen.

Topiary, het in beeldende vormen snoeien van buxus, is nog steeds populair.

♪ *De vijand van een goed plan is de droom van een perfect plan. Carl von Clausewitz*